

biparcellen, hvorunder Bondejord ønskes lagt, allerede har eller ved den paatænkte Udvidelse vilde faa en saadan Størrelse; at den nærmest maa sættes i Klasse med de egentlige Hovedgaard, hvorimod der ikke synes at være Grund til at fastholde Forbudet, hvor den af en Hovedgaardsparecel udlagte Ejendom i Størrelse ikke overstrider en almindelig Bondegaard og heller ikke, efter at den ønskede Sammenlægning har fundet Sted, bliver større end et almindeligt middeltort Agerbrug. Grænserne kunne formentlig her passende sættes saaledes, at en af Hovedgaardsbiparceller dannet Ejendom ikke maa være større end 4 Tdr. Hartorn, naar der skal kunne lægges Bondejord ind under den, og at den ved Sammenlægning med Bondejord ikke maa bringes op over 12 Tdr. Hartorn. Lige saa lidt som Kommissionen altsaa mener, at der er Grund til saa strengt som hidtil at holde paa Forbudet imod at lægge Bondejord ind under Hovedgaardsjord, lige saa lidt synes der at være Grund til saa strengt, som det hidtil er flet i Praksis, at holde paa, at Bondejord ikke maa henlægges under den egentlige Præstegaards Jord. Der synes ikke paa nogen Maade at frembyde sig den samme Fare ved at tilstaa denne Sammenlægningsfrihed, som naar det er Bondejords Henlæggelse under en Hovedgaard, hvorom Talen er. Spørgsmaalet vil sikkert kun sjældent frembyde sig i Praksis, og da i Tilfælde, hvor der er særlige Grunde for Præsteembedet til at ønske at komme i Besiddelse af et mindre Stykke Bondejord, f. Eks. til Tørvefær, og der kan ikke ses at være nogen Fare for det egentlige Bondebrug ved i sige Tilfælde at imødetomme saadanne Ønsker.

De ovennævnte Mangler ved vor nuværende Matrikul maa gøre det betænkeligt at benytte Hartornansættelsen som Norm ved Fastsettelsen af de forskellige Grænser for Udskifnings- og Sammenlægningsfriheden. En langt paalideligere og mere ensartet Maalestof vil faas, naar man stærkere end hidtil vil lægge Vægt paa Benyttelsen af boniteret Areal, men en Forudsætning herfor maa det være, at man søger at opnaa den størst mulige Betyggelse for, at Taksationen staar i rigtigt Forhold til Normaltakssten 24, og for Taksationens Rigtighed i det hele. Man har derfor særlig taget det Spørgsmaal op, ad hvilke Veje dette kan opnaas.

Ifølge den nugældende Lov om Udnevne af faste Taksationsmænd til at foretage Jordboniteringer af 4de Juli 1850 udnevnes der, som bekendt, 2 Taksationsmænd af Sogneraadet i hver Kommune, Valget sker for 3 Aar ad Gangen, og efter de almindelige Regler for tvungne Udbud er der ingen Forpligtelse til at modtage Genvalg i de følgende 3 Aar. Af Amtsraadet vælges der blandt de saaledes valgte Taksationsmænd en Formand for hvert Herred — eller efter Omstændighederne for et mindre eller større Omraade. Formanden har, saa vidt muligt efter Overenskomst med Parterne og Taksationsmændene, at træffe Afgørelse af, hvilke to Taksationsmænd der skal deltage i hver foresaldende Forretning, og har ikke selv Forpligtelse til at være til Stede ved Forretningen og end ikke Ret dertil, medmindre han deltager i Forretningen som Taksationsmand. Derimod skal der ved enhver Forretning være en Landinspektør til Stede for at vejlede Taksationsmændene, eller — som det ogsaa udtrykkes i Loven — lede Forretningen, men uden at have Stemmeret. Disse Regler hde formentlig ikke nogen fuldt betryggende Garanti for Taksationens paalidelige Udførelse, og som en af Hovedgrundene hertil maa nævnes den Mulighed, de aabne for et hyppigt Skifte af Taksationsmænd, hvorved Ensartetheden i Taksationen let forrykkes, ligesom ogsaa i saa Henseende er bleven fremhævet den Maade, hvorpaa Formandens og Landinspektørens Stilling er ordnet. Den førnævnte Mangel kunde i alt Fald til Dels afhjælpes ved, at Boniteringsmændenes Funktion udvidedes til 6 Aar med Skiftevis Afgang hvert 3dje Aar — men selvfølgelig med Afgang til Genvalg — og hvad det sidstnævnte Forhold angaar, var den Ansættelse, som først kom til Orde og som vandt nogen Tilslutning, den, at man burde søge at lægge mere virkelig Betydning i Formandens Stilling, end Loven har tillagt den, saaledes at han blev Leder af Forretningen, medens Landinspektørernes Stilling indskrænkedes til at hde den tekniske Vejledning og Medhjælp. Hertil vilde imidlertid kræves, at der gaves Amtsraadet større Spillerum i Henseende til Valget af Formand, og at dennes Deltagelse i Forretningerne blev obligatorisk. Man mente derfor at burde